

N:o 65.

Ank. till Riksd. kansli den 3 maj 1892, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jordafsöndring från indragna militiebostället Lönneberga n:o 1 i Kalmar län. (I. A.)

Under återopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver ecklesiastik-ärenden för den 20 april innevarande år har Kongl. Maj:t i en samma dag aflåten, till statsutskottet remitterad proposition (n:o 63) föreslagit Riksdagen medgifva, att från indragna militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Lönneberga n:o 1 i Lönneberga socken af Kalmar län måtte till Lönneberga församling till skolträdgård och plats för nödiga uthus vid skolan i församlingens kyrkorote för alltid upplåtas ett af vice kommissionslandtmätaren S. A. Svensson å en år 1891 upprättad karta affattadt jordområde af 14,45 ar mot en köpeskilling af 200 kronor, att af församlingen tillträdas vid nu löpande arrendeperiods slut den 14 mars 1894, med vilkor att församlingen dels senast å tillträdesdagen till länets ränteri inlevererade köpeskillingen, dels upprättade och för framtiden underhölle stängsel omkring det afsöndrade området, dels ock antingen låte å hemmanets tomtplan gräfva ny brunn med för hemmanets behof tillräcklig vattentillgång eller tillåte hemmanets innehafvare att begagna den å jordområdet belägna brunn, som derfor i sådant fall skulle af församlingen vidmagthållas; samt att den inflytande köpe-

skillingen måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemligt kongl. brefvet den 29 maj 1874.

Af förenämnda statsrådsprotokoll inhemtas, sedan Lönneberga församling i Kalmar län vid kyrkostämman den 3 februari 1891 beslutit ingå till Kongl. Maj:t med anhållan om kostnadsfri afsöndring och upplåtelse från indragna piparebostället $\frac{1}{4}$ mantal Lönneberga n:o 1 af den mark, som erfordrades till skolträdgård och för uppförande af nödiga uthus vid skolan i församlingens kyrkorote, och församlingen vid kyrkostämman den 17 påföljande augusti, med ändring af ifrågavarande beslut, förklarar sig villig att för markens förvärfvande erlægga en mindre årlig afgäld, föreslagen till 5 kronor, samt i sammanhang härmed uppdragit åt kyrkoherden i församlingen J. F. Wiström att ingå till Kongl. Maj:t med anhållan om markens upplåtande, hade kyrkoherden Wiström i en till Kongl. Maj:t ingifven ansökning, med förmälan, att vid det nuvarande skolhuset i kyrkoroten saknades mark så väl för plantering som för nödiga uthus, anhållit, att den skolhuset angränsande, till Lönneberga hemman hörande mark, som funnes upptagen å en ansökningen bilagd, af vice kommissionslandtmätaren S. A. Svensson år 1891 upprättad karta och som enligt denna tillhörande beskrifning innehölle en areal af 14,45 ar, måtte få afsöndras samt, om sådant kunde ske, utan afgäld tillfalla Lönneberga församling att användas till skolträdgård och för nödiga uthus vid skolan i kyrkoroten.

Efter remiss hade domänstyrelsen öfver ifrågavarande ansökning infortrat yttranden från t. f. domänintendenten i Kalmar län, vederbörande kronofogde äfvensom, med anledning af innehållet i kongl. cirkuläret den 6 december 1878, från församlingen, samt från Kongl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län; och hade domänstyrelsen, med öfverlemnande af dessa yttranden, den 1 innevarande månad afgifvit eget underdånigt utlåtande.

Af dessa yttranden och utlåtande framginge:

att t. f. domänintendenten, då genom den föreslagna afsöndringen hemmanet Lönneberga skulle gå i mistning af en del utaf dess så väl till belägenhet som till beskaffenhet dyrbaraste jord, utgörande fullständig trädgårdsjord, ansett den ifrågasatta årliga afgälden af 5 kronor icke utgöra skäligen ersättning utan böra höjas åtminstone till dubbla summan, eller 10 kronor, och marken med stöd af ofvanberörda cirkulär lösas på en gång med 200 kronor; hvarjemte t. f. domänintendenten hemställt, att, enär å den till afsöndring ifrågasatta jordplanen funnes en brunn, som utgjorde hemmanets egentliga vattentillgång vid

de tillfallen då, såsom årligen inträffade, en å hemmanets byggnadstomt belägen brunn sinade ut, församlingen måtte förpligtas att antingen draga försorg om nödig vattentillgång å hemmanets tomtplan eller ock för framtiden lemna hemmanet tillfälle att vid behof tillgodogöra sig vattentillgången från den å nu ifrågavarande jordområde befintliga brunnen, hvilken således för framtiden borde af församlingen upplåtas och vidmagthållas;

att församlingen enligt protokoll vid kyrkostämma den 7 januari innevarande år förklarar sig villig erlægga lösen för det till afsöndring föreslagna området med 200 kronor; hvaremot församlingen i afseende på den å området belägna brunnen ville på det sätt ordna, att från hemmanets mark fritt tillträde till brunnen lemnades med vilkor att hemmanet dels förskaffade sig väg å dess egen mark till brunnen och dels lika med församlingen deltog i brunnens underhåll;

att kronofogden anført, hurusom det för afsöndring ifrågasatta området till hufvudsaklig del utgjorde hemmanets kålgård eller dess bästa jord, hvadan det vore gifvet, att afhändandet deraf skulle, om hemmanet, såsom antagligt vore med afseende å beloppet af det derifrån utgående arrende, som öfverstege 200 kronor men ej 400 kronor, komme att innan löpande arrendeperiods slut försäljas, i icke ringa mån inverka på en blifvande försäljningssumma, men att å andra sidan förvärfvandet af jordområdet hade stor betydelse för Lönneberga församling, som utan utrymme för uppförande af nödiga uthus och anläggande af skolträdgård icke kunde få beräknad nytta af sin skolhusbyggnad; och hade kronofogden ansett, med afseende å jordens läge och beskaffenhet, den årliga afgälden icke böra ställas lägre än 10 kronor att enligt 1878 års förutnämnda kongl. cirkulär på en gång erläggas med tjugu gånger dess belopp, eller 200 kronor, hvarförutom församlingen borde tillförbindas att för all framtid vidmagthålla den å området befintliga brunn jemte väg dertill, med egaren af hemmanet förbehållen rätt att der fritt taga vatten till så väl hushållsbehof som kreatursbesättning;

att Kongl. Maj:ts befallningshafvande med hänsyn till det ändamål, hvartill ifrågavarande jordområde afsåges, och då området, som torde utan större olägenhet för hemmanet kunna undvaras, syntes vara ersatt med den föreslagna köpeskillingen, tillstyrkt, att från hemmanet finge för angifna ändamål för alltid upplåtas det begärda området vid nu löpande arrendeperiods slut den 14 mars 1894, mot vilkor, att församlingen dels senast vid tillträdet i länets ränteri såsom köpeskillning erlade ett belopp af 200 kronor, dels upprättade och för framtiden underhölle

stängsel kring det afsöndrade området, dels ock antingen läte å hemmanets tomtplan gräfva ny brunn med för hemmanets behof tillräcklig vattentillgång eller tilläte hemmanets innehafvare att begagna den å jordområdet belägna brunn, som derfor borde af församlingen vidmagthållas;

samt att domänstyrelsen instämt i hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagit.

Då förevarande förslag icke gifvit anledning till erinran från utskottets sida, har utskottet ansett sig böra förorda bifall dertill.

I sammanhang härmed har utskottet emellertid velat framhålla önskvärdheten deraf, att vid frågor om afsöndring af jord från kronans egendomar så fullständiga kartor må i hvarje särskildt fall biläggas handlingarna, att deraf må kunna bedömas i hvad mån de ifrågasatta jordafsöndringarna kunna medföra intrång å dessa egendomar och lända till skada för desamma.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 maj 1892.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herr *P. Andersson*.